

TAMMI

STEPHEN KING

22.11.63

Lauantai 23.11.1963

Irtonumero 40 penniä

KENNEDY AMMUTTU DALLASSISSA!

**John B. Connally
sairaalaan, Jacqueline
Kennedy kunnossa**

Salamurhaajan luoti tappoi Yhdysvaltain presidentin John F. Kennedyn eilen Teksasin Dallasissa, missä Kennedy oli puhujamatkalla. Laukaukset ammuttiin klo 20.30 Suomen aikaa murhapaikan viereisen kirjavaraston viidennestä kerroksesta. Kennedy kuoli puolen tunnin kuluttua osumasta.

Poliisi tunnisti murha-aseen italialaiseksi armeijan kivääriksi, jossa on kiikaritähtäin. Ampumapaikalta löytyi kolme hylsyä. Tärkeimpänä epäiltynä presidentin murhasta on pidätetty mies nimeltä Lee H. Oswald, jolla on mahdollisesti yhteyksiä Neuvostoliittoon. Tietoa ei kuitenkaan ole vahvistettu. Teksasin kuvernööri John B. Connally haavoittui vakavasti ja kaksi muuta miestä kuoli. Presidentin vaimo Jacqueline Kennedy selvisi vammoista.

Presidentin saattue ajoi avoautolla Dallasin keskustassa, jolloin presidentti Kennedyä kohti ammuttiin useita kiväärinlaukauksia.

STEPHEN KING
22.11.63

Suomentanut Ilkka Rekiaro

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI | HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos *11/22/63* ilmestyi Yhdysvalloissa 2011.

Copyright © 2011 by Stephen King

Published by agreement with Stephen King, c/o The Lotts Agency, Ltd.,
New York and Licht & Burr Literary Agency, Denmark.

Lyrics from the song "*Honky Tonk Women*" are used with permission.

Words and Music by MICK JAGGER and KEITH RICHARDS © 1969

(Renewed ABKCO MUSIC, INC., 85 Fifth Avenue, New York, NY 10003.)

All rights reserved. Used by permission of ALFRED MUSIC PUBLISHING CO., INC.

Painettu EU:ssa.

ISBN 978-951-31-6956-5

Omistettu Zeldalle

Moi pieni, tervetuloa kemuihin.

Järkeemme ei mitenkään mahdu, että pieni yksinäinen miekkonen pystyi kaatamaan jättiläisen limusiinien, väentungoksen ja henkivartijoiden keskeltä. Jos niin mitätön ihminen kykeni surmaamaan maailman mahtavimman valtion johtajan, elämme epäsuhtaisuuden maailmassa ja absurdissa maailmankaikkeudessa.

– Norman Mailer

Siellä, missä on rakkautta, isorokkoarvet ovat kauniita kuin hymykuopat.

– Japanilainen sananparsi

Tanssi on elämää.

22.11.63

Minulla ei ole koskaan ollut niin sanoakseni itku herkässä.

Entinen vaimoni väitti, että ”tunnevammaisuuteni” oli tärkein syy siihen, miksi hän minut jätti (ihan kuin hänen AA-kokouksissa tapaamansa mies olisi ollut sivuseikka). Christy sanoi pystyvänsä antamaan minulle anteeksi sen, etten itkenyt hänen isänsä hautajaisissa; olin tuntenut appeni vain kuusi vuotta, enkä vielä ymmärtänyt, miten suurenmoinen ja epäitsekkäs hän oli ollut (avo-Mustang ylioppilaslajaksi oli hyvä esimerkki). Mutta kun en itkenyt omien vanhempieni hautajaisissa – he kuolivat kahden vuoden sisällä toisistaan, isä mahasyöpään ja äiti sydänkohtaukseen, joka iski kuin salama kirkkaalta taivaalta hänen kävellessään hiekkarannalla Floridassa – Christy alkoi oivaltaa tunnevammaisuuteni. AA-kielellä olin kykenemätön ”tuntemaan tunteitani”.

”En ole ikinä nähnyt sinun vuodattavan kyyneliä”, hän sanoi sellaisella värittömällä äänellä, jota ihminen käyttää tuodessaan julki parisuhteen lopullisen ja peruuttamattoman kariutumisasiheen. ”En edes silloin, kun sanoit, että jättäisit minut ellen menisi katkaisuun.” Tämä keskustelu käytiin suunnilleen kuusi viikkoa ennen kuin hän pakkasi kimpunsa ja kampsunsa, ajoi niiden kanssa samassa kaupungissa sijaitsevaan toiseen taloon ja löi hynttyyt yhteen Mel Thompsonin kanssa. ”Poika tapaa tytön AA-kampuksella” – sekin ilmauksia, joita niissä tilaisuuksissa kuulee.

En itkenyt, kun saatoin hänet autolle. En itkenyt, kun palasin pieneen taloon, josta oli iso laina maksamatta. Taloon, johon ei ollut tullut lasta eikä nyt tulisi koskaan. Makasin sängyllä, joka oli nyt yksin minun, hautasin kasvoni kyynärtaipeeseen ja surin.

Kyynelehtimättä.

Mutta en minä ole emotionaalisesti estoinen. Christy oli väässä. Kun olin yhdeksän vanha, tulin eräänä päivänä koulusta kotiin, ja äiti oli ovella vastassa. Hän kertoi, että koirani Rags oli jäänyt kuorma-auton alle. Kuljettaja ei ollut viitsinyt edes pysähtyä. En itkenyt, kun hautasin collieni, vaikka isä sanoi, ettei olisi häpeäksi itkeä. Mutta kun äiti kertoi, minä itkin. Osin siksi, että se oli ensimmäinen kokemukseni kuolemasta, mutta ennen kaikkea siksi, että oli ollut minun vastuullani sulkea Rags takapihalle.

Ja itkin, kun äidin lääkäri soitti ja kertoi, mitä hiekkarannalla oli tapahtunut. ”Olen pahoillani, mutta mitään ei ollut tehtävissä”, lääkäri sanoi. ”Joskus loppu tulee äkkiä, ja yleensä lääkärit pitävät sitä siunauksena.”

Christy ei ollut kotona näkemässä – hän oli joutunut koulupäivän päätyttyä jäämään töihin tapaamaan erästä äitiä, jolla oli ollut kysyttävää poikansa todistuksesta – mutta minä toden totta itkin. Menin pieneen kodinhoituhuoneeseemme, otin korista likaisen lakanan ja niiskutin siihen. En pitkään, mutta silti aikani. Olisin voinut kertoa asiasta jälkeinpäin Christyille, mutta en nähnyt siihen aihetta, koska hän olisi ajatellut, että kalastelin myötätuntoa (se ei ole AA-kieltä vaikka sen ehkä kuuluisi olla), ja koska onnistuneen avioliiton edellytyksiin ei mielestäni saisi kuulua kyky pillahtaa itkuun napin painalluksella.

Nyt kun tarkemmin ajattelen, en kertaakaan nähnyt isäni itkevän. Kiihkeimpienkin tunteidensa vallassa hän taisi vain huokaista raskaasti tai päästää muutaman vastahakoisen hörähdyksen. William Epping ei nauranut hersyen eikä takonut rintaansa. Hän oli hiljainen ja maanläheinen, ja äitini oli pääosin samanlainen. Joten ehkä vähäinen kyynelehtiminen on perinnöllistä. Mutta estoinen? Tunteeton? En ole koskaan ollut kumpaakaan.

Muistan aikuisiältä vain yhden kerran, jolloin olen itkenyt, jos ei lasketa sitä kun kuulin äidistäni. Tämä sattui lukiessani juttua erään vahtimestarin isästä. Istuin yksikseni Lisbonin lukion opettajainhuoneessa ja korjasin aikuisten äidinkielen oppilaideni aineita. Käytävän päästä kuului koripallon läiskettä, aikamerkkitorven törähdyksiä ja yleisön huutoa, kun urheiluhullut taittoivat peistä: Lisbon Greyhounds vastaan Jay Tigers.

Kuka voisi etukäteen tietää, milloin ihmishenki on hiuskarvan varassa ja miksi?

Olin antanut oppilaille aiheeksi ”Päivä joka mullisti elämäni”. Suurin osa aineista oli vilpittömiä mutta kamalia, sentimentaalisia kertomuksia hyväsydämisestä tädistä, joka otti raskaana olevan teinitytön siipiensä suojaan, armeijakaverista, joka oli osoittanut, mitä on rohkeus sanan varsinaisessa merkityksessä, julkisuuden henkilön yllätystapaamisesta (muistaakseni kyseinen kuuluisuus oli *Jeopardyn* juontaja Alex Trebek, tai ehkä sittenkin Karl Malden). Ne teistä lukijoista, jotka olette opettajia ja olette hankkineet kolme tai neljä tonnia lisätienestiä vuodessa vetämällä aikuisten kurssia iltalukiassa, tiedätte miten lannistavaa sellaisten aineiden korjaaminen voi olla. Kyse ei edes ole varsinaisesta arvosanasta – ei ainakaan minun mielestäni. En reuttanut ketään, sillä en ole ikinä kohdannut aikuisopiskelijaa, joka ei olisi yrittänyt hiki hatussa. Jos oppilas luovutti liuskoja, joissa oli kirjoitusta, hän sai taatusti hyväksyvän puumerkin Lisbonin lukion äidinkielen opettajalta Jake Eppingiltä, ja jos kirjoitus oli peräti jäsennelty kappaleiksi, oppilas sai vähintään välttävän.

Työn teki vaikeaksi lähinnä se, että punakynästä tuli minulle pääasiallinen opetusväline oman suuvärkin asemesta, ja kulutin sen kynän tyngäksi. Työn teki lannistavaksi se, kun tiesi, miten vähän noista punakynämerkinnöistä jäi oppilaiden mieleen. Jos ihminen pääsee kahdenkymmenenviiden tai kolmenkymmenen vuoden ikään oppimatta kirjoittamaan (*kuulostaa* eikä *kuullostaa*) tai käyttämään isoja alkukirjaimia siellä missä kuuluu (*joulu* eikä *Joulu*) tai kirjoittamaan virkkeitä, joissa on sekä subjekti

että predikaatti, hän tuskin oppii näitä taitoja milloinkaan. Mutta me uurastamme hampaat irvessä, ympyröimme tarmokkaasti yhydyssanavirheet kuten *kesä mökki* ja vedämme yli sanan *virrkasi* ja kirjoitamme sen ylle *virkkoi* lauseeseen *Hän ei huutanut vaan virkkasi tyynesti*.

Sinä iltana puurtaminen tuntui toivottomalta, kun koulun koripallo-ottelu lähestyi lopputörähdystä kuuloetäisyyden päässä. Christy oli vastikään päässyt katkaisuhoidosta, ja sikäli kuin mielessäni liikkui mitään erityistä, minä kaiketi ajattelin, että toivottavasti hän olisi selvin päin, kun tulisin kotiin (hän oli selvin päin; hän on pitänyt raittiudesta kiinni tiukemmin kuin aviomiehestään). Muistan, että minulla oli hienoista päänsärkyä, ja hieroin ohimoitani kuten on tapana, kun yrittää estää pientä särkyä paisumasta isoksi jomotukseksi. Muistan ajatelleeni: *Enää kolme ainetta, vain kolme, ja sitten pääsen lähtemään. Voin mennä kotiin, keittää kupillisen pikakaakaota ja sukeltaa uuteen John Irvingin romaaniin, eivätkä nämä vilpittömät mutta surkeat kyhäelmät enää paina minua*.

Viulut eivät vinkuneet eivätkä varoituskellot kilisseet, kun otin vahtimestarin aineen nipun päältä ja siirsin sen eteeni. Mikään ei vihjannut, että oma mitätön elämäni mullistuisi kohta. Mutta eihän sitä koskaan etukäteen tiedä. Elämä on taitava tekemään täyskäännöksiä.

Hän oli kirjoittanut halvalla kuulakärkikynällä, joka oli tuhrinut kaikkia viittä liuskaa sieltä täältä. Hänen käsialansa oli rönsyileviä mutta luettavia harakanvarpaita, ja hänen oli täytynyt painaa kynää kovaa, koska sanat näyttivät siltä kuin ne olisi kaiverrettu lehtiön ohuille liuskoille. Jos olisin sulkenut silmäni ja koskettanut irti repäistyjen liuskojen kääntöpuolta sormillani, olisin tuntenut lukevani pistekirjoitusta. Pienten ykirjainten päässä oli pieni koukero kuin koristeeksi. Muistan sen erityisen selvästi.

Muistan myös, miten hänen aineensa alkoi. Muistan alun sanataarkasti.

Se ei ollut päivä vaan yö. Se yö joka mullisti minun elämäni oli se yö, jollon isäni tappo äitini ja kaksi veljeäni ja hakkas minut.

Hän hakkas minun sisikonikin niin pahasti, että sisko joutu koomaan. Sisko oli koomassa vielä kolmen vuoden päästä kun kuoli. Hänen nimi oli Ellen ja hän oli minulle rakas. Hän tykkäs poimii kukkia ja laittaa niitä maljakkoon.

Ensimmäisen liuskan puolivälissä itku alkoi kirvellä silmiäni, ja laskin uskollisen punakynän kädestäni. Päästyäni kohtaan, jossa hän ryömi sängyn alle silmät veressä (*veri valu myös kurkuuni ja oli hirveen makuista*), aloin itkeä – Christy olisi ollut minusta ylpeä. Luin aineen loppuun tekemättä yhtä ainoaa korjausta ja pyyhin silmiäni, jotta kyyneleet eivät tipahtelisi paperille, jonka täyttääkseen vahtimestari oli selvästikin nähnyt kovasti vaivaa. Olinko ajatellut, että hän oli muita hidasjärkisempi, kenties vain puoli askelmaa yläpuolella sen, mitä ennen kutsuttiin heikkolahjaiseksi? No siihen oli tosiaan syy. Ja ontumiseenkin oli syy. Ihme, että hän oli ylipäänsä elävien kirjoissa, mutta oli kuin olikin. Hän oli mukava mies, jolla oli aina hymy kasvoilla ja joka ei koskaan korottanut ääntään lapsille. Mukava mies, joka oli käynyt läpi helvetin ja yritti nöyrästi ja toiveikkaasti kuten useimmat käydä iltalukion loppuun ja saada päästötodistuksen. Hän olisi lopun ikäänsä vahtimestari, tavallinen duunari vihreissä tai ruskeissa työvaatteissa, kaveri, joka lakaisisi lattiaa ja raapisi lattiasta purukumia lastalla, jota piti aina takataskussaan. Hänestä olisi joskus saattanut tulla jotain muuta, mutta eräänä yönä hänen elämänsä oli tehnyt täyskäännöksen, ja nyt hän oli pelkkä haalareissa kulkeva tyyppi, jota lapset haukkuvat ontumisen vuoksi Heiluri-Harryksi.

Joten minä itkin. Ne olivat aitoja kyyneliä, sellaisia jotka kumpuavat syvältä sisimmästä. Kuulin käytävän päästä koulun orkesterin soittavan voitonlaulua, kotijoukkue oli siis voittanut, onneksi olkoon. Harry ja pari hänen työtoveriaan saattaisivat myöhemmin illalla koota katsomon ja lakaista penkkien alle pudonneet ja pudotetut roskat.

Merkitsin ison punaisen kympin hänen aineensa ensimmäisen liuskan ylänurkkaan. Katsoin sitä hetken ja lisäsin ison punaisen plussan. Koska aine oli hyvä ja koska hänen kärsimyksensä oli virittänyt minussa, hänen lukijassaan, tunnereaktion. Ja

eikö kymppi plussan tarinoiden kuulukin saada aikaan juuri se?
Tunnereaktio?

Omalta osaltani voin vain toivoa, että entinen Christy Epping olisi ollut oikeassa. Kunpa olisinkin ollut emotionaalisesti estoinen. Sillä kaikki, mitä sen jälkeen tapahtui, kaikki hirveät asiat, olivat niiden kyynelten seuraus.

I

VEDENJAKAJALLA

1. luku

1

Harry Dunning valmistui liehuvin lipuin. Osallistuin hänen kutsustaan pieneen todistustenjakojuhlaan, joka pidettiin koulun voimistelusalissa. Hänellä ei ollut ketään muuta, ja otin kutsun kernaasti vastaan.

Kun isä Bandy (joka ei juuri koskaan jättänyt koulun juhlatilaisuuksia väliin) oli lausunut rukouksen, sukelsin ystävä- ja sukulaistungoksen läpi Harryn luokse. Hän seisoj yksinään mustassa väljässä kaavussaan päästötodistus toisessa ja vuokrattu musta, nelikulmainen juhlapäähine toisessa kädessä. Otin häneltä päähineen, jotta hän pystyisi kättelemään. Hänen virnistyksensä paljasti hammasrivistöt, joissa oli monta aukkoa ja useita vinoja hampaita. Mutta hymy oli aurinkoinen ja vangitseva.

”Kiitoksia, että tulitte, Mr. Epping. Kiitoksia kovasti.”

”Ilo on kokonaan minun puolellani. Ja sinuttele pois. Suon sen oppilaille, jotka ovat kyllin vanhoja ollakseen minun isäni.”

Hän näytti menevän ymmälleen ja naurahti sitten. ”Lempo soikoon, niin vanha meikäläinen taitaa olla!” Minäkin naurahdin. Ympärillämme oli paljon nauravia ihmisiä. Ja totta kai oli kyyneliäkin. Monille on helppoa se, mikä on minulle vaikeaa.

”Ja se kymppi plussa! Lempo soikoon! En ole eläessäni saanut kymppi plussaa. Se tuli täytenä yllätyksenä.”

”Olet ansainnut sen. Mitä aiot tehdä ensimmäiseksi nyt, kun olet saanut päästötodistuksen?”

Hänen hymynsä himmeni sekunniksi – hän ei ollut miettinyt asiaa. ”Enköhän mene kotiin. Olen vuokrannut tönön Goddard Streetiltä.” Hän kohotti todistustaan, piteli sitä varovasti sormenpäillä ikään kuin muste voisi tahriintua. ”Kehystän tämän ja ripustan seinälle. Sitten kaadan lasillisen viiniä, istuskelen sohvalla ja ihailen todistusta, kunnes on aika panna maata.”

”Ei hassumpi suunnitelma”, sanoin, ”mutta huvittaisiko sinua ensin lähteä kanssani hampurilaiselle ja ranskalaisille? Vaikka Alin kuppilaan?”

Odotin hänen irvistävän, mutta tietenkin mittasin Harrya opettajatovereideni mittatikulla. Ja useimpien oppilaidemme mittatikulla: he karttoivat Alin kuppilaa kuin ruttoa ja kävivät yleensä joko koulua vastapäätä Dairy Queenissä tai Hi-Hatissa tien 196 varressa lähellä paikkaa, jossa ennen oli drive-in-elokuvateatteri.

”Tottahan toki, Mr. Epping. Kiitoksia kutsusta.”

”Jake, muistatko?”

”Jake, totta kai.”

Niinpä vein Harryn kuppilaan, jossa olin ainoa opettajakuntaan kuuluva kanta-asiakas, ja vaikka Alilla oli sinä kesänä töissä ihan oikea tarjoilija, hän tarjoili meille itse. Alilla oli tavalliseen tapaan tupakka suupielessä (laki kielsi sen julkisissa ruokapaikoissa, mutta se ei pidätellyt Alia), ja saman puolen silmä siristi kirvelevälle savulle. Nähtyään kokoon taitetun kaavun ja hoksattuaan, millaisesta juhlahetkestä oli kyse, hän ilmoitti, että talo tarjoaisi (ei sen puoleen, Alilla ruoka oli aina uskomattoman halpaa, mikä oli virittänyt huhuja eräiden kaupungilla kuljeksi-neiden irtokoirien ja -kissojen kohtalosta). Hän otti meistä valokuvan – ja ripusti sen myöhemmin paikallisten julkkisten seinälle, kuten hän tapasi sanoa. Muista ”julkkiksista” mainittakoon Duntonin kultasepäntiikkeen perustaja Albert Dunton, Lisbonin lukion entinen rehtori Earl Higgins, John Craftsin autoliikkeen perustaja John Crafts ja tietenkin isä Bandy St. Cyrilin kirkosta (vierellään paavi Johannes XXIII:n kuva, vaikkei paavi ollutkaan paikallisia; Al Templeton, joka sanoi olevansa pesunkestävä katolilainen, kunnioitti paavia suuresti). Kuvassa, jonka Al sinä

päivänä otti, Harry Dunningin kasvoilla oli leveä hymy. Minä seisoin hänen vieressään, ja pitelimme yhdessä koholla hänen päästötodistustaan. Hänen solmionsa oli hiukan vinossa. Muistan sen, koska minulle tulivat siitä mieleen ne pikku koukerot, joita hän piirsi pienten y-kirjainten päähän. Muistan kaiken. Muistan kaiken oikein hyvin.

2

Kaksi vuotta myöhemmin lukuvuoden päättäjäispäivänä istuin samassa opettajainhuoneessa lukemassa viimeisiä aineita, joita kotimaisen runouden priimuskurssini oppilaat olivat kirjoittaneet. Oppilaat olivat lähteneet – heidät oli päästetty kesälaitumelle, jolle itsekkin pian lähtisin – mutta sillä haavaa olin tyytyväinen istuessani koulun poikkeuksellisessa hiljaisuudessa. Harkitsin jopa opettajien ruokakomeron siivoamista ennen lähtöä. *Pitäähän se jonkun siivota*, ajattelin.

Aiemmin samana päivänä Harry Dunning oli tullut ontuen puheilleni luokanvalvojan tunnin jälkeen (tunti oli ollut harvinaisen levoton, kuten yleensä kaikki tunnit viimeisenä koulupäivänä) ja tarjonnut kättään.

”Haluan kiittää kaikesta”, hän sanoi.

Hymyilin. ”Johan sinä muistaakseni kiitit.”

”Totta, mutta tämä on viimeinen työpäiväni. Jään eläkkeelle. Siksi halusin käydä vielä kerran kiittämässä.”

Häntä kätellessäni eräs ohi kulkeva oppilas – korkeintaan toisen luokan oppilas tuoreesta finnisadosta ja pukinpartaa esittäivistä tragikoomisista leukahaivenista päätellen – mumisi: ”Heiluri-Harry se heiluu taas.”

Aioin tarttua poikaan pannakseni hänet pyytämään anteeksi, mutta Harry esti aikeeni. Hänen hymynsä oli leppoisa. Hän ei ollut loukkaantunut. ”Ei maksa vaivaa. Olen tottunut siihen. He ovat vielä lapsia.”

”Totta”, sanoin. ”Ja meidän tehtävämme on opettaa heitä.”

”Ymmärrän, ja te olette hyvä opettaja, Mr. Epping. Mutta minun tehtäväni ei ole toimia kenellekään sanokaamme vaikka opettavaisena esimerkkinä. Varsinkaan tänään. Toivotan teille kaikkea hyvää.” Hän oli kyllin vanha ollakseen isäni, mutta si-
nuttelijaksi hänestä ei näköjään ollut.

”Sitä samaa, Harry.”

”En ikinä unohda sitä kymppi plussaa. Laitoin senkin kehyk-
siin. Se on seinällä päästötodistuksen vieressä.”

”Hyvä.”

Ja se oli. Kaikki siinä oli hyvää. Hänen aineensa oli ollut pri-
mitivististä taidetta, mutta yhtä väkevää ja aitoa kuin Grandma
Mosesin maalaukset. Ja varmasti tasokkaampaa kuin ne teke-
leet, joita paraikaa luin. Priimusten aineissa oli vähemmän kir-
joitusvirheitä ja lauserakenteet olivat selkeämpiä (joskin minun
yliopistoon tähtäävillä priimusoppilaillani, jotka eivät halunneet
ottaa riskejä, oli ärsyttävä taipumus viljellä passiivia), mutta si-
sällöltään ne olivat valjuja. Pitkästyttäviä. Priimuskurssini op-
pilaat olivat kolmasluokkalaisia – vanhempi lehtori Mac Stead-
man omi ylimmän luokan oppilaat itselleen – mutta kirjoittivat
kuin pienet vaarit ja mummelit, varovasti kuin olisivat pelänneet
liukastuvansa jäisellä kadulla. Harry Dunning oli kieliopillisista
liukastumisistaan ja vaivalloisesta käsialastaan huolimatta
kirjoittanut kuin sankari. Ainakin yhden kerran.

Pohdiskellessani hyökkäävän ja puolustavan kirjoittamisen
eroja seinälle asennettu sisäpuhelin kakisti kurkkuaan. ”Onko
Mr. Epping länsisiiven opettajainhuoneessa? Satutko vielä ole-
maan siellä, Jake?”

Nousin, painoin nappia ja vastasin: ”Vielä täällä, Gloria. Syn-
tieni tähden. Voinko auttaa?”

”Sinua kysytään puhelimeen. Joku Al Templeton soittaa. Voin
siirtää soiton opettajainhuoneeseen, jos haluat. Tai sanoa hänel-
le, että olet jo lähtenyt.”

Al Templeton, Alin kuppilan omistaja ja pääkokki, kuppilan,
jonka kynnyksen yli kaikki koulun opettajat allekirjoittanutta lu-
kuun ottamatta kieltäytyivät astumasta. Jopa arvoisan vanhem-
man äidinkielen lehtorimme, joka yritti puhua kuin Cambridgen

KENNEDY VÄLTTI LUODIN!

Myös Jacqueline Kennedy kunnossa

Kennedyn pariskunta kiidätettiin heti turvaan, mutta he voivat tapahtuneeseen nähden hyvin.

Yhdysvaltain presidentti John F. Kennedy joutui murhayrityksen kohteeksi eilen Teksasin Dallasissa, missä Kennedy oli puhujamatkalla. Klo 20.30 Suomen aikaa presidentin saattueen ajoreitillä olleen kirjavaraston viidennestä kerroksesta ammuttiin laukauksia presidentin avoautoa kohti. Kiväärillä varustautunut salamurhaaja ampui kuitenkin ohi paikalle saapuneen vielä tunnistamattoman miehen ansiosta. Tapahtumien päätteeksi salamurhaaja sai itse surmansa.

Murhayrityksen motiivi on vielä selvittämättä. Ampujalla oli mahdollisesti yhteyksiä Neuvostoliittoon.

MILLAINEN MAAILMA OLISI, JOS JOHN F. KENNEDYÄ EI OLISI MURHATTU?

Juuri eronnut äidinkielenopettaja Jake Epping saa selville, että läheisen pika-ruokapaikan takahuoneesta pääsee matkustamaan ajassa taaksepäin, vuoteen 1958. Jake saa tilaisuuden vaikuttaa historian kulkuun: estämällä Kennedyn murhan hän saattaisi estää myös Vietnamin sodan. Mutta aikamatkustamiseen liittyy perhosvaikutuksen riski – kun muuttaa menneisyydessä yhtä asiaa, voi samalla tulla muuttaneeksi montaa muutakin. Eikä välttämättä parempaan suuntaan. Jake astuu menneisyyteen, idylliseen 1950-luvun Amerikkaan, missä maailma tuntuu olevan vielä mallillaan. Mutta viiden vuoden päässä, vuodessa 1963, Jakea odottaa Lee Harvey Oswald.

22.11.63 on samalla kertaa todentuntuinen aikamatka ja koukuttava takaa-ajotarina, joka esittää kiehtovan ajatusleikin viiden viime vuosikymmenen vaihtoehtoisesta historiasta. Kingin omin sanoin ”22. marraskuuta 1963 oli meidän sukupolvemme syyskuun 11.”. Päivä, joka muutti maailman.

